

Hovedavtale for elevdemokrati i Fredrikstadskolen

Innledning

I skolen skal elevene både lære om demokrati og *delta* i demokrati. Dette skal elevene gjøre fordi de lærer om demokrati *gjennom* demokrati, og fordi elevene også er medborgere med demokratiske rettigheter.

Gjennom det tverrfaglige temaet «Demokrati og medborgerskap», skal elevene lære hvordan demokratiet fungerer, og skolen skal stimulere elevene til å bli aktive medborgere. Ved å etablere og opprettholde et elevråd som fungerer godt, får skolen et konkret eksempel på hvordan demokratiet fungerer. I tillegg til å ivareta elevenes rettigheter, kan elevrådets prosesser også løftes frem ved skolen for å illustrere forskjellige sider ved demokratiet som styreform.

I læreplanverket står det at skolen skal være et sted der barn og unge opplever demokrati i praksis. Elevene skal oppleve at de blir lyttet til i skolehverdagen, at de har reell innflytelse, og at de kan påvirke det som angår dem. De skal få erfaring med og praktisere ulike former for demokratisk deltakelse og medvirkning, både i det daglige arbeidet i fagene og gjennom elevråd og andre rådsorganer. Dialogen mellom lærer og elev, og mellom skole og hjem, må være basert på gjensidig respekt. Når elevenes stemme blir hørt og tatt på alvor i skolen, opplever de hvordan de selv kan ta egne bevisste valg. Slike erfaringer har en verdi her og nå, og forbereder samtidig elevene på å bli ansvarlige samfunnsborgere.

Formål

Avtalens formål er å sikre elevenes rett til medvirkning, slik at elevene i praksis får uttale seg og medvirke på saker om omhandler dem. Den skal også bidra til at skolen tilrettelegger for en god organisering av elevenes demokratiske arbeid, helt fra klasseråd til samarbeidsutvalg.

1. Tillitselevene i klassen

På hvert trinn fra 5.-7. og 8.-10. skal det være en tillitselev i hver klasse. Også 1.-4. trinn bør bli ivaretatt i elevrådet på barneskolen. Tillitseleven representerer klassen sin i skolens elevråd etter å ha blitt valgt av klassens elever. Tillitseleven tar opp saker fra klassen i elevrådet og har plikt til å møte på elevrådsmøtene.

Skolen skal legge til rette for at tillitseleven kan gi nødvendig informasjon og få tilbakemeldinger fra klassen. Det kan settes av en fast tid til dette, eller man kan bruke av undervisningstiden når tillitselev og kontaktlærer har avtalt dette.

Valg av tillitselev og vararepresentant skal bli gjennomført i løpet av de første tre ukene av skoleåret. Valget skal være skriftlig og stemmene skal bli avgitt anonymt. Kontaktlærer har ansvaret for å telle opp stemmene, og informerer klassen om hvem som har vunnet valget. Stemmene skal ikke telles opp offentlig i klasserommet.

Tillitselevenes roller er å:

- legge til rette for klasseråd/klassens time, i samråd med lærer
- informere klassen om elevrådets arbeid
- samle inn innspill og forslag fra de andre elevene
- ta med seg saker fra klassen til elevrådet
- representere klassen i elevrådet
- møte på elevrådsmøter

Det er viktig å huske på at elevrådet er elevenes organ for medvirkning, men at alle elevene på skolen tar del i elevdemokratiet. Klasseråd/klassens time bør foregå minst en gang i forkant at hvert elevrådsmøte.

2. Elevråd

Alle tillitselevne sitter i elevrådet, og har møteplikt på elevrådsmøter. Elevrådet er elevenes høyeste organ på skolen.

Elevrådet skal ha en leder, en nestleder og en sekretær. Det er lederen av elevrådet som kaller inn til møter, i samråd med skolens elevrådskontakt (se pkt. 4).

Hvis elevrådet finner det hensiktsmessig, kan rådet nedsette komiteer med ansvar for spesielle temaer. I disse komiteene kan også elever som ikke sitter i elevrådet være med.

Elevrådet velger representanter til samarbeidsutvalget (SU) og skolemiljøutvalget (SMU). Til SU skal det velges to elever. I SMU skal antallet elever og foreldre være i overvekt.

3. Tilrettelegging

Skolen skal legge til rette for arbeid med elevråd og elevmedvirkning. Alle elever skal få mulighet til å drive med elevrådsrelatert arbeid, dette er ikke begrenset til elevene som sitter i elevrådet.

Elevrådsrelatert arbeid omfatter blant annet møter i elevrådet, diskusjoner og møter i klassen knyttet til elevdemokratiet og medvirkning. Det er viktig at tillitselevne i klassen får anledning til å hente inn synspunktene fra klassen han eller hun representerer.

Skolen skal legge forholdene best mulig til rette for at de som velges som tillitsvalgte, kan utføre sine oppgaver. Lærerne må bli gjort oppmerksom på hvilke elever som driver elevrådsarbeid, slik at disse elevene ikke får fravær for elevrådsarbeidet. Hver elev må melde fra om fravær fra undervisningen pga. elevrådsarbeid til lærer i god tid.

a. Møte om organiseringen av arbeidet

Rektor, elevrådskontakt og elevråd skal møtes for å finne en organisering av arbeidet innen 1. oktober. For at tillitselevne i elevrådet skal bli trygge i sine roller, opprettes kontakten mellom elevråd og elevrådskontakt før dette møtet med rektor.

Møtet om organisering av arbeidet bør inneholde blant annet:

- Gjennomgang av hovedavtalen for å avklare lærernes/ledelsens og elevrådets forventninger til hverandre
- Informasjon fra skolen om skolens virksomhetsplan
- Informasjon om rettigheter og plikter til elevrådet
- Diskusjon om strukturen på elevrådsmøtene

- Hvordan drive et godt elevråd
- Hvordan være en god tillitsvalgt for klassen
- Hvordan elevrådet kan samarbeide med og spille inn saker til FAU, SU og SMU

b. Møteplan og møteaktivitet

Elevrådet utarbeider en møteplan sammen med elevrådskontakten. Møteplanen bør vedtas for et halvår om gangen. Elevrådet skal i samarbeid med skolen finne et tidspunkt for elevrådsmøtene som er best egnet for å samle tillitselevne.

I utgangspunktet vil det være tilstrekkelig at elevrådet møter én gang i måneden.

4. Elevrådskontakten

Opplæringsloven sier at alle skoler skal legge til rette for elevrådsarbeid. En kontaktperson for elevrådet er en viktig del av dette. Elevrådskontakten er bindeledd mellom elevrådet og skolens ledelse og skal sikre elevmedvirkningen. Elevrådskontakten skal i samarbeid med elevrådet avklare sin rolle og sine oppgaver.

Her er noen eksempler på arbeidsoppgaver elevrådskontakten kan ha:

- Hjelp det nyvalgte elevrådet i gang med arbeidet.
- Sørge for at elevrådet får opplæring i elevrådsarbeid, møteforberedelse og møteledelse.
- Veilede elevrådet i arbeidet, gi råd om hvem elevrådet bør henvende seg til i de ulike sakene de behandler.
- Hjelp elevrådet med praktiske oppgaver, f.eks. videreformidling av informasjon til skolens ledelse og øvrige ansatte.
- Passe på at skolen legger til rette for elevrådsarbeid, f.eks. ved faste møtepunkter med ledelsen.
- Skape gode relasjoner til og mellom tillitselevne, slik at de som er i elevrådet opplever at det er trygt å si sine meninger og diskutere ulike temaer.

Elevrådskontakten har møte- og talerett i elevrådet.

5. Saker for elevrådet

Elevrådet skal blant annet arbeide for læringsmiljøet, arbeidsforholdene og velferdsinteressene til elevene. Saker elevrådet skal være med å belyse omfatter:

- Skolens planer og rutiner for godt skolemiljø, psykososialt og fysisk
- Resultatene fra elevundersøkelsen
- Skolens ordensreglement og trivselsregler
- Skolens rutiner for brukermedvirkning
- Resultatene fra foreldreundersøkelsen
- Andre relevante planer og rapporter
- Arrangementer og aktiviteter i regi av skolen

Elevrådet skal fremme fellesinteressene til elevene på skolen og arbeide for å skape godt lærings- og skolemiljø. Rådet skal også kunne uttale seg i og komme med innspill i saker som gjelder nærmiljøet til elevene.

For øvrig kan elevrådet behandle alle saker som elevene ved skolen finner det naturlig at elevrådet behandler.

6. Årsmelding

Elevrådet skal skrive en årsmelding på slutten av valgperioden. Årsmeldingen skal si noe om hva som har skjedd i elevrådet i perioden, hvilke saker som er behandlet, hva man har oppnådd og hvordan man fikk det til. Årsmeldingen lagres sammen med referatene fra perioden. En god årsmelding er til stor nytte for elevrådet som skal ta over, og for å kunne se elevrådsarbeidet ved skolen over tid.

Styret i elevrådet, bestående av leder, nestleder og sekretær, har hovedansvaret for årsmeldingen.

7. Informasjon om elevrådet på skolens hjemmeside

Skolen skal legge ut info om elevrådet på skolens hjemmeside. Der bør det også legges ut:

- organisasjonskart over elevrådet
- informasjon om hvordan elevene kan gi innspill til elevrådet
- lenke til Elevrådshåndboka
- lenke til Elev- og lærlingombudet
- lenke til Ombudet for barn og unge i Viken